

ΑΜΦΙΒΙΟΝ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΒΙΟΤΟΠΩΝ - ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ • ΤΕΥΧΟΣ 31 • ΔΡΧ. 400 με την υποστήριξη του ΥΠΕΧΩΔΕ
ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2000

Γεωργία, φυσικοί πόροι και
το ανθρώπινο δυναμικό της υπαίθρου

Εθνική στρατηγική
για τους υγροτοπικούς πόρους

Κέντρα Πληροφόρησης Υγροτόπων
Μια πρωτοβουλία σε κρίσιμη καμπή

Η παρακολούθηση της
βιοποικιλότητας στην Ευρώπη

Αειφορική Διαχείριση
Υγροτοπικών Πόρων

Η διαχείριση της παράκτιας ζώνης
του Στρυμονικού κόλπου

Νέα προσέγγιση
για τη διατήρηση των ειδών

Από το 5ο στο 6ο Πρόγραμμα Δράσης
για το Περιβάλλον

Σε αυτό το τεύχος

Το ΕΚΒΥ συμμαρτίζετα τη γνώμη ότi η επίμονη προβολή αρνητικών ενεργειών, οι οποίεσ βεβαίωσ αφθονούν στη χώρα μασ, δεν είναι πάντα παραγωγική. Στο παρόν τεύχοσ, κατά σύμπτωση, τα μηνύματα είναι αισιόδοξα.

Η εκπόνηση επιστημονικώσ τεκμηριωμένων και ευρείασ αποδοχής στρατηγικών κειμένων έχει πολλαπλή και ουσιαστική χρησιμότητα ακόμη και αν δεν ακολουθείται από σταθερή πολιτική βούληση. Το ΥΠΕΧΩΔΕ έθεσε ήδη τον πήχη υψηλά (σελ. 4). Το Υπουργείο Γεωργίας φιλοδοξεί να τον θέσει ακόμη υψηλότερα (σελ. 3).

Τα Κέντρα Πληροφόρησησ που ίδρυσε το ΥΠΕΧΩΔΕ σε υγροτόπουσ διεθνοús σημασίας πέτυχαν πολλά και μπορούν να πετύχουν πολλά περισσότερα αν συνεχισθεί απρόσκοπτα η λειτουργία τουσ (σελ. 8).

Οι τεχνικές προσεγγίσεισ που αναπτύσσονται στα πλαίσια του δικτύου MedWet για τη διαχείριση των υγροτόπων μπορούν να έχουν πρακτική εφαρμογή σε επίπεδο Περιφερειών (σελ. 11).

Οι Γαλάζιοι Κατάλογοι αποτελούν μια ιδιαίτερα αξιόλογη και καινοτόμο πρόταση στο ζήτημα της παρακολούθησ και προστασίας των απειλουμένων ειδών. Σε αντίθεση με τουσ Κόκκινουσ Καταλόγουσ Απειλουμένων Ειδών, οι Γαλάζιοι Κατάλογοι δίνουν έμφαση στα θετικά αποτελέσματα των πολιτικών προστασίας της φύσησ (σελ. 13).

Η πρόσληψη θηροφυλάκων αποτελεί οπωσδήποτε μια νέα θετική πρωτοβουλία της Κυνηγετικής Ομοσπονδίας Μακεδονίας και Θράκησ για την προστασία της ελληνικής άγριασ πανίδασ (σελ. 15).

Γεωργία, φυσικοί πόροι και το ανθρώπινο δυναμικό της υπαίθρου

Στο τέλος της δύσκολης δεκαετίας του 1940 η εικόνα της ελληνικής υπαίθρου ήταν: κατεστραμμένες υποδομές, υποσιτισμός, άθλιες συνθήκες διαβίωσης, πρωτόγονες μέθοδοι παραγωγής. Αγωνία για το αν οι βροχές θα επαρκέσουν για να εξασφαλισθεί το ψωμί έως την επόμενη συγκομιδή σταριού. Έλλειψη σχολείων και δασκάλων. Ουδμία επαγγελματική κατάρτιση του αγρότη.

Η εικόνα άλλαξε ριζικά κατά τις δύο επόμενες δεκαετίες. Βελτιώθηκαν οι βασικές υποδομές, η εκπαίδευση και η επαγγελματική κατάρτιση. Επεκτάθηκαν τα αρδευτικά και ηλεκτροδοτικά δίκτυα. Γενικεύθηκε η χρήση χημικών λιπασμάτων, γεωργικών φαρμάκων, μηχανημάτων και βελτιωμένων ποικιλιών φυτών και βελτιωμένων φυλών αγροτικών ζώων. Δεν εξασφαλίστηκε απλώς η αυτάρκεια σε σιτηρά, αλλά η τροφή έγινε αφθονότερη και πιο ισορροπημένη. Ασθένειες, όπως η ελονοσία και η φυματίωση, που μάστιζαν τον αγροτικό πληθυσμό επί χιλιάδες χρόνια, σπάνιζαν πια.

Η εθνική ευφορία για τα θαυμαστά επιτεύγματα της ελληνικής γεωργίας άρχισε βαθμιαία να μειώνεται από τις αρχές της δεκαετίας του 1970. Αυξανόταν, αντίθετα, ο προβληματισμός για τις συνέπειες των τρόπων με τους οποίους είχαν υποστεί διαχείριση οι υδατικοί, οι εδαφικοί, οι ενεργειακοί και οι βιοτικοί πόροι. Παραδείγματα συνεπειών: υποβαθμίσεις της ποιότητας αρδευτικών υδάτων και εδαφών, απώλεια αυτόχθονου γενετικού υλικού καλλιεργούμενων φυτών και εκτρεφόμενων ζώων, υποβάθμιση αγροτικού τοπίου, επικίνδυνες συγκεντρώσεις συνθετικών χημικών ουσιών σε μερικά προϊόντα, μείωση βιοποικιλότητας στα αγροτικά και φυσικά οικοσυστήματα, αδυναμίες

προσαρμογής στις ταχύτατα μεταβαλλόμενες συνθήκες διεθνούς ανταγωνισμού και απαιτήσεων του καταναλωτή.

Στη δεκαετία του 1990 ο ανωτέρω προβληματισμός άρχισε να παίρνει τη μορφή έντονης ανησυχίας για το μέλλον της ελληνικής γεωργίας και για τους ανθρώπους της υπαίθρου. Ήταν εύλογο οι πολιτικοί ηγέτες και οι επιστήμονες του Υπουργείου Γεωργίας να συμμερίζονται αυτήν την ανησυχία και να διερευνούν τρόπους που να οδηγούν σε όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένες και μακροπρόθεσμες προσεγγίσεις. Ένας από τους τρόπους που επέλεξαν στις αρχές του 1999 ήταν η εκπόνηση μιας εθνικής στρατηγικής για τους γεωργικούς πόρους και για το ανθρώπινο δυναμικό της υπαίθρου.

Σύμφωνα με το Υπουργείο Γεωργίας η ύπαρξη ενός γραπτού κειμένου στρατηγικής που να περιλαμβάνει απαντήσεις στο "ποιος κάνει τι, πώς και πότε και γιατί" έχει ωφέλειες, όπως η αξιολόγηση των προβλημάτων και τα βαθύτερα αίτιά τους, η υιοθέτηση συγκεκριμένων σκοπών που να εντάσσονται σε γενικότερες πολιτικές και δεσμεύσεις, η πρόταση μέτρων-δράσεων που να ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένους σκοπούς, η διευκόλυνση της εφαρμογής των μέτρων-δράσεων αποφεύγοντας επικαλύψεις (άρα και τη σπατάλη χρόνου και χρήματος), η αξιολόγηση του βαθμού επιτυχίας των σκοπών, η ενεργητική συμμετοχή των πολιτών σε συγκεκριμένες δράσεις και οι ευκαιρίες πολύπλευρης συνεργασίας και ελέγχου, οι δυνατότητες σύγκρισης με ανάλογες στρατηγικές άλλων χωρών και άλλων τομέων δραστηριότητας, η προώθηση της επικοινωνίας μεταξύ επιστημόνων και η αποφυγή αντιφατικών πολιτικών αποφάσεων.

Η απόφαση του Υπουργείου Γεωργίας ήταν να σχηματισθούν πέντε ολιγομελείς ομάδες εργασίας (υδατικοί πόροι, εδαφικοί πόροι, ενεργειακοί πόροι, γενετικοί πόροι, ανθρώπινο δυναμικό της υπαίθρου) με αντίστοιχους συντονιστές τους κ.κ. Ζ. Παπαζαφειρίου, Ν. Μισοπολινό, Γ. Παπαδάκη, Δ. Βερεσόγλου και Ν. Μπεόπουλο. Η αποστολή των ομάδων ήταν να προετοιμάσουν πέντε προκαταρκτικά κείμενα στρατηγικής τα οποία να παρουσιαστούν σε συνέδριο. Η όλη προσπάθεια τέθηκε υπό την αιγίδα του ίδιου του Υπουργού Γεωργίας και υπό την καθοδήγηση Οργανωτικής Επιτροπής αποτελούμενης από τους κ.κ. Γ. Φατούρο (Πρόεδρο), Χ. Τσαφάρá, Γεωργία Κωστοπούλου, Αικατερίνη Λογοθέτου, Στ. Ράπτη, Ι. Βρανάκη, Δ. Κούμα και Α. Μυλωθρίδου. Τεχνική και γραμματειακή στήριξη προσέφερε το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας και το ΕΚΒΥ.

Τα κύρια σημεία των κειμένων, παρουσιάστηκαν από τους συντονιστές (στις αρχές Φεβρουαρίου του 2000 στο ΓΑΙΑ) σε ακροατήριο 250 περίπου επιστημόνων από όλη την Ελλάδα και από διάφορους φορείς: υπουργεία, πανεπιστήμια, ερευνητικά ιδρύματα, περιβαλλοντικές οργανώσεις κ.λπ. Την έναρξη της εκδήλωσης κήρυξε ο Υπουργός Γεωργίας, κ. Γεώργιος Ανωμερίτης, ο οποίος γνωστοποίησε την πρόθεση του υπουργείου του να δοθεί συνέχεια. Εκ μέρους της Οργανωτικής Επιτροπής ο κ. Φατούρος εξήγησε τους σκοπούς και τα αναμενόμενα οφέλη από την εργασία των ομάδων, σταχυολόγησε τα κύρια συμπεράσματα και τόνισε σαφώς και με έμφαση ότι το έργο βρίσκεται ακόμη στην πρώτη φάση, την προκαταρκτική. Θα υπάρξει οπωσδήποτε πρόταση προς τον Υπουργό Γεωργίας, για δεύτερη φάση κατά την οποία θα κληθούν να προσφέρουν όλοι οι ειδικοί επιστήμονες κάθε κλάδου καθώς και όλες οι ενδιαφερόμενες επαγγελματικές και κοινωνικές ομάδες, ώστε τα τελικά κείμενα να βελτιωθούν και να τύχουν της γενικότερης δυνατής αποδοχής. Ήδη η Οργανωτική Επιτροπή έχει αρχίσει να σχεδιάζει τις δραστηριότητες της δεύτερης φάσης.

Γ. Φατούρος

Δέλτα Έβρου, Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ / Μ. Αναγνωστοπούλου

Το ΥΠΕΧΩΔΕ, ανταποκρινόμενο σε μια προφανή εθνική ανάγκη, αλλά και στην ειδική δέσμευση που η χώρα μας έχει αναλάβει ως συμβαλλόμενο μέρος της Σύμβασης Ραμσάρ, προχώρησε στην εκπόνηση της Εθνικής Στρατηγικής για τους Υγροτοπικούς Πόρους, με την επιστημονική-τεχνική βοήθεια του ΕΚΒΥ, αλλά και με τη συνδρομή πολυάριθμων άλλων συναρμοδίων υπηρεσιών και περιβαλλοντικών οργανώσεων. Η εθνική στρατηγική, αναμένεται να διευκολύνει, αφενός την ενσωμάτωση της διάστασης της αειφορικής διαχείρισης των υγροτοπικών πόρων στις τομεακές πολιτικές και στην ανάπτυξη και αφετέρου, τη διεθνή συνεργασία σε αυτόν τον χώρο.

Εθνική στρατηγική για τους υγροτοπικούς πόρους

Η Εθνική Στρατηγική για τους Υγροτοπικούς Πόρους θεμελιώνεται:

- στις **επιστημονικές διαπιστώσεις** σε σχέση με τις αξίες και τα προβλήματα των υγροτόπων,
- στο υφιστάμενο **νομικό πλαίσιο** και τις απορρέουσες από αυτό δεσμεύσεις της χώρας στον εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο,
- στο υφιστάμενο **στρατηγικό πλαίσιο**, όπως αυτό προσδιορίζεται από εθνικά, Κοινοτικά και διεθνή κείμενα,
- σε **σύνολο θεμελιωδών** αρχών που αφορούν την οικολογική ηθική, εθνικές ανάγκες και επιστημονικές προσεγγίσεις.

Ο **γενικός σκοπός** της στρατηγικής είναι η διατήρηση και η ανόρθωση όλων των λειτουργιών και αξιών των υγροτοπικών πόρων της Ελλάδας ως συμβολή στην αειφορική ανάπτυξη της χώρας.

Ο ανωτέρω γενικός σκοπός αναλύεται σε **ειδικούς σκοπούς** ως ακολούθως:

1. Καθορισμός προστατευόμενων περιοχών στους σημαντικότερους υγροτόπους της χώρας και διαχείριση αυτών.
2. Πρόληψη υποβάθμισης των υγροτόπων από έργα και δραστηριότητες.
3. Εφαρμογή αειφορικών διαχειριστικών πρακτικών σε όλους τους υγροτόπους της χώρας - Ανόρθωση και αποκατάσταση υγροτόπων.
4. Αειφορική διαχείριση των υδατικών πόρων στις λεκάνες απορροής των υγροτό-

πων και στα μικρά νησιά.

5. Προώθηση της επιστημονικής έρευνας για τη διαχείριση των υγροτόπων και διάδοση της εφαρμογής των ερευνητικών αποτελεσμάτων.
6. Διερεύνηση και εφαρμογές οικονομικών κινήτρων για τη διατήρηση των υγροτόπων.

7. Παρακολούθηση σημαντικών παραμέτρων διαχείρισης υγροτόπων - Απογραφή.
8. Ενημέρωση, περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση για τους υγροτόπους.
9. Διεθνής συνεργασία σε θέματα διαχείρισης υγροτοπικών πόρων.

Οι **δράσεις**, σε εθνικό επίπεδο, που απαιτούνται για την εκπλήρωση των σκοπών είναι:

Ειδικός σκοπός 1.	Απαιτούμενες δράσεις
Καθορισμός και διαχείριση προστατευόμενων περιοχών	Αξιολόγηση περιοχών - Προτεραιότητες. Θεσμοθέτηση προστατευμένων περιοχών. Εφαρμογή θεσμοθετημένων μέτρων. Εκπόνηση σχεδίων διαχείρισης. Εφαρμογή δράσεων διαχείρισης και παρακολούθησης. Δημιουργία σχημάτων συντονισμού της διαχείρισης. Κατάρτιση στελεχών στα Κέντρα Πληροφόρησης και σε άλλες εμπλεκόμενες στη διαχείριση υπηρεσίες, σε θέματα διαχείρισης και παρακολούθησης. Συντονισμός των θεμάτων διαχείρισης σε εθνικό επίπεδο.
Ειδικός σκοπός 2.	Απαιτούμενες δράσεις
Πρόληψη υποβάθμισης των υγροτόπων	Παρακολούθηση απειλών. Κατάρτιση κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού σε σχετικές μεθόδους. Δημιουργία και διατήρηση αρχείου από αρμόδιες υπηρεσίες για τους υγροτόπους της περιοχής τους. Διοχέτευση πληροφοριών προς ενδιαφερομένους. Έμφαση στην αυστηρή εφαρμογή του θεσμού Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων σε υγροτόπους: κατάρτιση αρμοδίων υπηρεσιών σε εκτίμηση επιπτώσεων, αξιολόγηση ΜΠΕ κ.ά., παρακολούθηση τήρησης περιβαλλοντικών όρων. Διασφάλιση της οικολογικής ακεραιότητας υγροτόπων που περιλαμβάνονται σε αναπτυξιακά σχέδια.
Ειδικός σκοπός 3.	Απαιτούμενες δράσεις
Εφαρμογή αειφορικών πρακτικών διαχείρισης σε όλους τους υγροτόπους - Ανόρθωση και αποκατάσταση	Δημιουργία σχημάτων συντονισμού της διαχείρισης υγροτόπων. Κατάρτιση εμπλεκόμενων σε όλα τα επίπεδα διοίκησης και εφαρμογής, σε θέματα και τεχνικές αειφορικής διαχείρισης. Στήριξη της Αυτοδιοίκησης και των Περιφερειών, ώστε να αντεπεξέλθουν στις αρμοδιότητες διαχείρισης. Σχεδιασμός ανάπτυξης υδατικών πόρων σε επίπεδο λεκάνης απορροής. Ζώνωση δραστηριοτήτων. Βελτίωση νομοθετικού πλαισίου. Δημιουργία, αποκατάσταση και ανόρθωση υγροτοπικών λειτουργιών κατόπιν των απαραίτητων μελετών και με τη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας. Αξιοποίηση των σχετικών περιπτώσεων για άσκηση παρακολούθησης, έρευνας, ενημέρωσης, ανάδειξης. Συντονισμός των θεμάτων διαχείρισης σε εθνικό επίπεδο.
Ειδικός σκοπός 4.	Απαιτούμενες δράσεις
Ολοκληρωμένη διαχείριση υδατικών πόρων στις λεκάνες απορροής και τα μικρά νησιά	Σχεδιασμός διαχείρισης υδατικών πόρων σε επίπεδο λεκάνης απορροής και υδατικού διαμερισματος, με συνυπολογισμό των ζωνώσεων και των μέτρων προστασίας των υγροτόπων. Διασφάλιση του ελάχιστου απαιτούμενου νερού για την οικολογική ακεραιότητα των υγροτόπων. Θεσμοθέτηση φορέων ολοκληρωμένης διαχείρισης υδατικών πόρων σε επίπεδο υδατικών διαμερισμάτων. Συνεργασία αυτών με τα σχήματα συντονισμού διαχείρισης. Κατάρτιση χρηστών. Στα μικρά νησιά: καταγραφή ορίου διαθεσιμότητας νερού και προγραμματισμός της χρήσης του. Εξοικονόμηση νερού με ειδικά έργα και προστασία της ποιότητάς του με έλεγχο των γεωτρήσεων.
Ειδικός σκοπός 5.	Απαιτούμενες δράσεις
Προώθηση της επιστημονικής έρευνας για τη διαχείριση υγροτόπων και διάδοση των αποτελεσμάτων της	Εκπόνηση ερευνών στα ελλειπώς καλυμμένα, όσον αφορά τους υγροτόπους, πεδία. Οικονομική εκτίμηση υγροτοπικών αγαθών και υπηρεσιών. Κατάρτιση στελεχών αρμοδίων υπηρεσιών, κέντρων πληροφόρησης και σχημάτων συντονισμού της διαχείρισης σε θέματα αειφορικής διαχείρισης, παρακολούθησης, εκτίμησης επιπτώσεων κ.ά. Σταχυολόγηση, αναπαραγωγή και αποστολή σχετικού υλικού σε αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς. Σύνδεση στο διαδίκτυο των εμπλεκόμενων στη διαχείριση.

Ειδικός σκοπός 6.	Απαιτούμενες δράσεις
<p>Παροχή οικονομικών κινήτρων για τη διατήρηση των υγροτόπων</p>	<p>Διερεύνηση και αξιοποίηση όλων των ευκαιριών που παρέχει ο αγροπεριβαλλοντικός Κανονισμός 2078/ΕΚ για την εφαρμογή φιλικών προς τους υγροτόπους μεθόδων φυτικής και ζωικής παραγωγής. Έρευνα αγοράς για αειφορικά παραγόμενα προϊόντα και για τον οικότουρισμό. Διερεύνηση τρόπων χρηματοδότησης παραδοσιακών μεθόδων πρωτογενούς παραγωγής και οικονομικών δραστηριοτήτων. Προώθηση ήπιας τουριστικής ανάπτυξης. Ενημέρωση - Ευαισθητοποίηση - Κατάρτιση ενδιαφερομένων.</p>
Ειδικός σκοπός 7.	Απαιτούμενες δράσεις
<p>Παρακολούθηση παραμέτρων διαχείρισης - Απογραφή</p>	<p>Δημιουργία υποβάθρου παρακολούθησης (δεδομένα βάσης, προσδιορισμός απόκρισης ενδεικτών, επιλογή ενδεικτών, κ.λπ). Εφαρμογή προγραμμάτων παρακολούθησης, όπως προκύπτουν από τα σχέδια διαχείρισης. Ειδική παρακολούθηση ορνιθοπανίδας ή άλλων ειδών ενδεικτών.</p> <p>Παρακολούθηση τήρησης περιβαλλοντικών όρων. Αξιοποίηση γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών. Επιστημονική και τεχνική υποστήριξη - κατάρτιση, αρμοδίων υπηρεσιών και φορέων. Δημιουργία και διατήρηση ενημερωμένου αρχείου από αρμόδιες υπηρεσίες για τους υγροτόπους της περιοχής τους. Δεύτερη προσέγγιση στην απογραφή των υγροτόπων.</p>
Ειδικός σκοπός 8.	Απαιτούμενες δράσεις
<p>Ενημέρωση, περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση για τους υγροτόπους (ΕΠΕΕ)</p>	<p>Καταγραφή - αξιολόγηση παρελθουσών δραστηριοτήτων ΕΠΕΕ και υφιστάμενου υλικού, διερεύνηση αναγκών ΕΠΕΕ και σχεδιασμός νέων σχετικών προγραμμάτων. Διοργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης του κοινού, κοινωνικών ομάδων και πολιτικών. Εκπόνηση προγραμμάτων ΕΠΕΕ στην Α' και Β' βάρθμια Εκπαίδευση. Κατάρτιση υπευθύνων σε κεντρικό επίπεδο. Κατάρτιση παιδαγωγών. Ενίσχυση του ρόλου των υποδομών ενημέρωσης και εκπαίδευσης (Κέντρα Πληροφόρησης, Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης) και των περιβαλλοντικών οργανώσεων στην ΕΠΕΕ. Πραγματοποίηση ημερίδων, συναντήσεων εργασίας κ.ά. για συγκεκριμένους υγροτόπους. Ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ διαφόρων οργανισμών και φορέων σε προγράμματα ΕΠΕΕ. Εκπόνηση διεθνικών προγραμμάτων ΕΠΕΕ.</p>
Ειδικός σκοπός 9.	Απαιτούμενες δράσεις
<p>Διεθνής συνεργασία για την αειφορική διαχείριση υγροτόπων</p>	<p>Σύσταση εθνικής επιτροπής Ραμσάρ (αυτόνομη ή στα πλαίσια επιτροπής ευρύτερων καθηκόντων). Συνεργασία με άλλες χώρες-μέλη της Σύμβασης, για την εκπλήρωση των εθνικών υποχρεώσεων. Διάλογος με τις όμορες χώρες για την ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων και διασυνοριακών υγροτόπων. Συνεργασία ελληνικών εξειδικευμένων ιδρυμάτων με συναφή ιδρύματα άλλων χωρών και με παγκόσμιες οργανώσεις για την επίλυση διαχειριστικών προβλημάτων. Ανάπτυξη ειδικών συνεργασιών μεταξύ ελληνικών ιδρυμάτων και ιδρυμάτων άλλων χωρών της Μεσογείου για την ενιαία αντιμετώπιση της διαχείρισης. Συμμετοχή της Ελλάδας σε διεθνή και κοινοτικά προγράμματα ανταλλαγής εμπειριών και συντονισμένων δράσεων προστασίας.</p>

Θετικά βήματα προς την αειφορική διαχείριση και την προστασία των υδροτόπων

Κατά τη δεκαετία του 1990 η Πολιτεία έχει πραγματοποιήσει και συνεχίζει να πραγματοποιεί αξιόλογα θετικά βήματα προς τη διασφάλιση και την αειφορική διαχείριση των υδροτόπων, όπως είναι:

- η διαμόρφωση και υιοθέτηση εθνικών πολιτικών που σχετίζονται με υδροτόπους,
- έργα και δράσεις προώθησης της προστασίας των ελληνικών υδροτόπων, δηλαδή:
  - Οριοθέτηση, υποβολή χαρτών και προσωρινή νομοθετική κατοχύρωση υδροτόπων διεθνούς σημασίας.
  - Σχέδια διαχείρισης (Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες - ΕΠΜ).
  - Σχεδιαζόμενοι φορείς διαχείρισης και Προεδρικά Διατάγματα για τους υδροτόπους διεθνούς σημασίας.
  - Υποδομή πληροφόρησης, παρατήρησης και φύλαξης σε σημαντικούς υδροτόπους.
  - Δράσεις προστασίας σε σημαντικούς υδροτόπους μέσω Προγραμματικών Συμβάσεων.
- η εξαίρεση τριών υδροτόπων διεθνούς σημασίας από τον Κατάλογο Montreux της Σύμβασης Ραμσάρ (Δέλτα Έβρου, Λίμνη Μικρή Πρέσπα και Τεχνητή Λίμνη Κερκίνη).

Λιμνοθάλασσα Καϊάφα, Πελοπόννησος, Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ / Έγχρωμον

Λιμνοθάλασσα Ροδιάς, Αμβρακικός κόλπος, Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ / Γ. Ρουσόπουλος

Διάδοση, υλοποίηση και αξιολόγηση της προόδου υλοποίησης της στρατηγικής

Η προώθηση της στρατηγικής σε πολιτικό επίπεδο, ανήκει στην αρμοδιότητα του ΥΠΕΧΩΔΕ, ως κατεξοχόν επιτελικού οργάνου της Πολιτείας για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Η υλοποίηση των δράσεων απαιτεί εργασία και συνεργασία, σε όλα τα επίπεδα (κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό) πολλών υπηρεσιών, κατά κύριο λόγο, του Υπουργείου Γεωργίας, του Υπουργείου Ανάπτυξης και του ΥΠΕΧΩΔΕ, καθώς και άλλων υπουργείων κατά περίπτωση, π.χ. του Υπουργείου Εξωτερικών για τα διακρατικά ύδατα ή του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας για τους παράκτιους υδροτόπους. Μεγάλο ρόλο στην υλοποίηση των επιμέρους δράσεων θα παίξουν επίσης:

- Η Περιφερειακή Διοίκηση, η Νομαρχιακή και η Τοπική Αυτοδιοίκηση.
- Τα επιστημονικά ιδρύματα, οι περιβαλλοντικές οργανώσεις, τα κέντρα πληροφόρησης στους υδροτόπους, τα κέντρα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.
- Ο ιδιωτικός τομέας.

Η ίδια η Πολιτεία, με πρωτοβουλία του ΥΠΕΧΩΔΕ, θα ορίσει τους τρόπους και τους μηχανισμούς υλοποίησης της στρατηγικής, καθώς και τους τρόπους παρακολούθησης και αξιολόγησής της, με βάση το υπάρχον νομικό πλαίσιο και τις δεσμεύσεις και δυνατότητες που προκύπτουν από αυτό.

Θα πρέπει, εν τούτοις, να καταστεί κοινή συνείδηση το ότι στην παρούσα στρατηγική, όπως άλλωστε και σε κάθε άλλη στρατηγική για την προστασία του περιβάλλοντος, μπορεί να εμψυχηθεί ζωή, μόνον εφόσον η πλειονότητα των ελλήνων πολιτών την ενστερνιστεί ως μια αληθινή συλλογική αναγκαιότητα, αλλά και ως μια προσωπική, για τον καθένα, ευθύνη.

Μαρία Αναγνωστοπούλου

Μια πρωτοβουλία σε κρίσιμη καμπή

Το ΥΠΕΧΩΔΕ αναγνωρίζοντας την αναγκαιότητα της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για τους υγροτόπους, αλλά και του ρόλου τους ως εργαλεία για την προστασία και διαχείριση, ανέλαβε την πρωτοβουλία να δημιουργήσει και να θέσει σε λειτουργία Κέντρα Πληροφόρησης στους ελληνικούς υγροτόπους διεθνούς σημασίας.

Στα προϋπάρχοντα Κέντρα Πληροφόρησης της Λίμνης Μικρής Πρέσπας (που ιδρύθηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1990, από την Εταιρεία Προστασίας Πρεσπών) και του Αμβρακικού Κόλπου (που ιδρύθηκαν το 1996, από την Εταιρεία Ανάπτυξης Αμβρακικού), προστέθηκαν άλλα οκτώ σε ισάριθμους υγροτόπους, τα οποία άρχισαν να λειτουργούν τα τέλη του 1997.

Όλα τα Κέντρα (πλην αυτού των Πρεσπών) λειτούργησαν βάσει Προγραμματικών Συμβάσεων του ΥΠΕΧΩΔΕ και του Υπουργείου Γεωργίας με φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των κατά τόπους Αναπτυξιακών Εταιρειών. Οι Αναπτυξιακές Εταιρείες προσέλαβαν το προσωπικό (στελέχη, ξεναγούς, γραμματείς) και ανέλαβαν, στο πλαίσιο των Προγραμματικών Συμβάσεων, την ευθύνη λειτουργίας των Κέντρων Πληροφόρησης. Τα Κέντρα εντάχθηκαν σε κοινά χρηματοδοτικά πλαίσια (Β' ΚΠΣ-ΕΠΠΕΡ, ΕΤΕΡΠΣ) και ακολούθησαν κοινές κατευθυντήριες γραμμές. Στον πίνακα παρουσιάζονται τα 10 Κέντρα Πληροφόρησης.

Οι δραστηριότητες που ανέπτυξαν τα Κέντρα κατά τη διετή λειτουργία τους ακολούθησαν τέσσερις κύριους άξονες:

Εκθεσιακός χώρος του Κέντρου Πληροφόρησης Αξιού, Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ / Χ. Πασχούδης

Σχεδιασμός και υλοποίηση έργων προσέλκυσης επισκεπτών, περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης κοινού και φορέων.

Πραγματοποιήθηκαν εκδηλώσεις με πρωτοβουλία των Κέντρων αλλά και σε συνεργασία με τρίτους φορείς (συνδέσμους, σχολεία, δήμους, ενώσεις γεωργικών συνεταιρισμών, περιβαλλοντικές οργανώσεις, πανεπιστημιακά τμήματα κ.ά.) με σκοπό να παρουσιασθούν οι αξίες των υγροτόπων, το νομοθετικό πλαίσιο προστασίας και να αναλυθούν τοπικά θέματα. Διαφορετικού χαρακτήρα εκδηλώσεις, όπως απελευθερώσεις πουλιών, καθαρισμοί τμημάτων των υγροτόπων, εκθέσεις φωτογραφίας, ποδηλατικές εκδρομές, παρατήρηση πουλιών, ξεναγήσεις, πραγματοποιήθηκαν με αφορμή διεθνείς επετειακές ημέρες για το περιβάλλον. Αξιόλογη υπήρξε και η συνεργασία με υπεύθυνους Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Νομαρχιακών Διευθύνσεων Α' βάρθμιας και Β' βάρθμιας Εκπαίδευσης. Αυτό συνέβαλε τόσο στη βελτίωση των προγραμμάτων ξενάγησης των μαθητών όσο και στη διεξαγωγή ενημερωτικών σεμιναρίων για τους εκπαιδευτικούς.

Κέντρα Πληροφόρησης ελληνικών υγροτόπων διεθνούς σημασίας

Κέντρο Πληροφόρησης	Ταχυδρομική Διεύθυνση	Αναπτυξιακή Εταιρεία (Α.Ε.) (ή άλλη υπεύθυνη οργάνωση)
1. Δέλτα Έβρου	Τραϊανούπολη (Ν. Έβρου) 68100	Α.Ε. Ν. Έβρου
2. Λίμνης Βιστονίδας και Λιμνοθαλασσών Θράκης	Νέα Κεσσάνη (Ν. Ξάνθης) 67100	Α.Ε. Ν. Ξάνθης
3. Δέλτα Νέστου	Κεραμωτή (Ν. Καβάλας) 64200	Α.Ε. Ν. Καβάλας
4. Τεχνητής Λίμνης Κερκίνης	Κερκίνη (Ν. Σερρών) 62055	Α.Ε. Ν. Σερρών
5. Λιμνών Κορώνειας και Βόλβης	Απολλωνία (Ν. Θεσσαλονίκης) 57020	Α.Ε. Ν. Θεσσαλονίκης
6. Δέλτα Αξιού, Λουδία, Αλιάκμονα και Αλυκών Κίτρους	Χαλάστρα (Ν. Θεσσαλονίκης) 57300	Α.Ε. Ν. Θεσσαλονίκης
7. Λίμνης Μικρής Πρέσπας	Αγ. Γερμανός (Ν. Φλώρινας) 53077	Εταιρεία Προστασίας Πρεσπών
8. Αμβρακικού Κόλπου	Κόπραινα (Ν. Άρτας) 48100	ΕΤΑΝΑΜ
9. Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου – Αιτωλικού	Σιδ. Σταθμός Αιτωλικού (Ν. Αιτωλοακαρνανίας) 30400	Α.Ε. Ν. Αιτωλοακαρνανίας
10. Λιμνοθάλασσας Κοτυχίου και Δάσους Στροφυλιάς	Λάππα (Ν. Αχαΐας) 27052	Α.Ε. Ν. Αχαΐας

Σχεδιασμός και υλοποίηση δράσεων υποδοχής και ξενάγησης επισκεπτών.

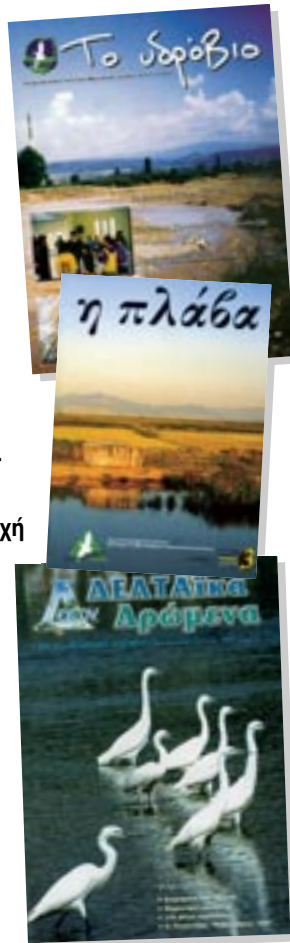
Οι ξεναγήσεις αφορούσαν περισσότερο οργανωμένες ομάδες (σχολεία, πανεπιστήμια, συλλόγους, περιβαλλοντικές οργανώσεις) παρά μεμονωμένους επισκέπτες. Η ανταπόκριση ήταν πολύ μεγάλη, αφού οι αριθμοί επισκεπτών κατά τη διάρκεια της διετίας κυμάνθηκαν από 2.000 έως και 8.000, ανά Κέντρο Πληροφόρησης, ενώ η ζήτηση για οργανωμένες ξεναγήσεις αυξάνεται συνεχώς.

Έκδοση ενημερωτικού υλικού, παραγωγή οπτικοακουστικών μέσων, οργάνωση αρχείου, διεξαγωγή ημερίδων, συνεδρίων, ειδικών δράσεων ή συμμετοχή σε τέτοιες δράσεις.

Κάθε Κέντρο Πληροφόρησης εξέδιδε τετραμηνιαίο δελτίο πληροφόρησης (όπως το Υδρόβιο, η Πλάβα, η Στροφυλιά, η Στρυμονία Γη ή τα Δελταϊκά Δρώμενα). Τα άρθρα αφορούσαν την πορεία των έργων των Προγραμματικών Συμβάσεων, πληροφορίες για τους συγκεκριμένους υγροτόπους, τα προβλήματά τους, τις αξίες τους, ενδιαφέρουσες περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες τρίτων, νέα από κοινές δραστηριότητες και συναντήσεις των Κέντρων Πληροφόρησης κ.λπ. Επίσης, εκδόθηκε και άλλο έντυπο υλικό (τρίπτυχα ενημερωτικά φυλλάδια, οικότουριστικοί χάρτες, κάρτες, αφίσες, αυτοκόλλητα), το οποίο διακινήθηκε σε ικανοποιητικό βαθμό. Ορισμένα Κέντρα επίσης έχουν προχωρήσει και στην παραγωγή CD-ROM ή βιντεοταινίας. Από την οργάνωση συνεδρίων και ημερίδων ενδεικτικά αναφέρεται το συνέδριο «Περιβαλλοντική εκπαίδευση και προστατευόμενες περιοχές», που πραγματοποιήθηκε με τη συνεργασία του Κέντρου Πληροφόρησης του Δέλτα του Έβρου και το 9ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ιχθυολόγων, το οποίο διοργανώθηκε στο Κέντρο Πληροφόρησης της Λιμνοθάλασσας Μεσολογίου-Αιτωλικού. Η οργάνωση αρχείου και βιβλιοθήκης ήταν από τις βασικές δράσεις που υλοποίησαν όλα τα Κέντρα.

Σχεδιασμός και υλοποίηση δράσεων επόπτευσης υγροτόπου, καταγραφής και επισήμανσης προβλημάτων και συνεργασίας με τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς.

Καταγράφηκαν και ταξινομήθηκαν καίρια προβλήματα κάθε υγροτόπου. Πραγματοποιήθηκαν διερευνητικές δράσεις επόπτευσης, ενώ η καταγραφή και παρακολούθηση καταγγελιών ανέδειξε προβλήματα άγνωστα ή υποτιμημένα έως σήμερα. Η συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες ήταν τις περισσότερες φορές εξαιρετική, αν και σε ορισμένες περιπτώσεις παρατηρήθηκαν δυσκολίες στην αναγνώριση του ρόλου των Κέντρων Πληροφόρησης, καθώς δεν είναι θεσμοθετημένος. Έτσι ενώ αρκετά Κέντρα συνεργάστηκαν στα προγράμματα φύλαξης υγροτοπικών εκτάσεων που είχαν καταρτίσει οι αρμόδιες Δασικές Υπηρεσίες, υπήρξαν ελάχιστες περιπτώσεις κατά τις οποίες τα Κέντρα αντιμετώπιστηκαν με επιφύλαξη.

Οι δράσεις των Κέντρων μπορεί να θεωρηθούν επιτυχείς. Κύριοι παράγοντες για τον βαθμό επιτυχίας σε κάθε περίπτωση, υπήρξαν ο βαθμός οργάνωσης των Αναπτυξιακών Εταιρειών που είχαν την ευθύνη λειτουργίας τους, η σχέση τους με τους ΟΤΑ και τις αρμόδιες υπηρεσίες και ο βαθμός συνεργασίας που ανέπτυξαν με τις περιβαλλοντικές οργανώσεις.

Η διετής πείρα λειτουργίας των Κέντρων Πληροφόρησης, δικαίωσε την πρωτοβουλία του ΥΠΕΧΩΔΕ, την οποία πολλοί θεώρησαν ως την πρώτη ουσιαστική, χειροπιαστή και πρακτική κίνηση προστασίας των υγροτόπων διεθνούς σημασίας, η οποία απέφερε και τα πρώτα θετικά αποτελέσματα επικοινωνίας με τους τοπικούς πληθυσμούς. Δεκαετίες όμως μη συνετής ανάπτυξης δεν είναι εύκολο να αλλάξουν σε δύο χρόνια. Θα χρειασθεί εντατικότερη φροντίδα, μελέτη των διαχειριστικών ζητημάτων και οικονομική υποστήριξη των τοπικών πληθυσμών για να αντιστραφεί η έως τώρα πορεία υποβάθμισης.

Ένα κρίσιμο τρέχον ζήτημα είναι πως θα λειτουργήσουν τα Κέντρα Πληροφόρησης ώσπου να τεθούν σε πλήρη λειτουργία οι φορείς διαχείρισης. Θα υπάρξει μια μεταβατική περίοδος (ίσως και δύο ετών) κατά την οποία πρέπει να εξασφαλισθεί η συνέχιση της χρηματοδότησης των Κέντρων Πληροφόρησης. Επιπλέον, για να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των Κέντρων, αναγκαίες κρίνονται δράσεις οριζόντιας υποστήριξής τους, που θα οδηγήσουν στη βελτίωση και στην υιοθέτηση ενιαίων αρχών λειτουργίας τους.

Γ. Μπλιώνης, Βιολόγος MSc, Συντονιστής Ομάδας Έργου Κέντρου Πληροφόρησης Υγροτόπου Κορώνειας - Βόλβης

Ουρανία Γιαννάκου, Βιολόγος, Συντονίστρια Ομάδας Έργου Κέντρου Πληροφόρησης Δέλτα Αξιού, Λουδία, Αλιάκμονα και Αλυκών Κίτρους

(και οι δύο συγγραφείς αποτελούν μέλη –τακτικό και αναπληρωματικό αντίστοιχα– της άτυπης Γραμματείας Κέντρων Πληροφόρησης Ελληνικών Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας).

Εκθεσιακός χώρος του Κέντρου Πληροφόρησης Κορώνειας - Βόλβης, Φωτ. Α. Σαφέτη

Η παρακολούθηση της βιοποικιλότητας στην Ευρώπη

Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ / Σ. Μηλιώνης

Μία άτυπη συνάντηση εργασίας με θέμα την παρακολούθηση της βιοποικιλότητας στην Ευρώπη, πραγματοποιήθηκε στις 14 Ιανουαρίου 2000 στην Κοπεγχάγη, στα γραφεία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος. Σκοπός της συνάντησης ήταν η διερεύνηση των δυνατοτήτων αφενός για ευρύτερη συνεργασία των ευρωπαϊκών χωρών αναφορικά με την παρακολούθηση της βιοποικιλότητας και αφετέρου, για τη δημιουργία δικτύου περιοχών αναφοράς.

Μαυροπελαργός, Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ / Έγχρωμον

Στη συνάντηση μετείχαν εκπρόσωποι των θεματικών κέντρων του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος, ερευνητικών ιδρυμάτων και περιβαλλοντικών οργανώσεων καθώς και υπεύθυνοι έργων για την παρακολούθηση της βιοποικιλότητας, της ποιότητας του αέρα, του νερού, του εδάφους και του θαλάσσιου και παράκτιου περιβάλλοντος.

Κατά το πρώτο μέρος των εργασιών της συνάντησης παρουσιάστηκε η πρόοδος και τα αποτελέσματα διεθνών και εθνικών έργων, σχετικών με δίκτυα παρακολούθησης της βιοποικιλότητας. Παρουσιάστηκαν 12 έργα τα οποία αφορούσαν στις θεματικές ενότητες: αέρας, νερό, έδαφος και δάση, σε σχέση με τη βιοποικιλότητα.

Στο δεύτερο μέρος των εργασιών συζητήθηκε η πείρα που αποκτήθηκε μέσω των ανωτέρω έργων καθώς και η δυνατότητα επέκτασης των συγκεκριμένων έργων, η ανάπτυξη συνεργασιών και η υποβολή νέων προτάσεων έργων, με σκοπό να δημιουργηθεί ένα ευρωπαϊκό δίκτυο παρακολούθησης της βιοποικιλότητας. Από τη συζήτηση έγινε σαφές ότι, για να επιτευχθεί ο ανωτέρω σκοπός θα πρέπει να ξεπεραστούν προβλήματα που αφορούν κυρίως στο διαφορετικό επίπεδο της υφιστάμενης γνώσης και στη διαφορετική μεθοδολογική προσέγγιση της συλλογής δεδομένων, μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών.

Ορισμένα από τα έργα παρακολούθησης της βιοποικιλότητας τα οποία παρουσιάστηκαν στη συνάντηση είναι:

ICPIM (Διεθνές Πρόγραμμα Συνεργασίας για την Ολοκληρωμένη Παρακολούθηση των Επιπτώσεων της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης στα Οικοσυστήματα): Πρόκειται για ένα δίκτυο συνεργασίας 22 ευρωπαϊκών χωρών, στις οποίες παρακολουθούνται, σε σύνολο 50 περιοχών, ποικίλες φυσικοχημικές και βιολογικές παράμετροι. Οι βιολογικές παράμετροι αφορούν κυρίως είδη, ομάδες ειδών και βιοκοινότητες.

EUROWATERNET: Είναι ένα δίκτυο παρακολούθησης της ποσότητας και ποιότητας των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων στην Ευρώπη, στο οποίο παρέχουν στοιχεία σχεδόν όλες οι ευρωπαϊκές χώρες. Επιστημάνθηκε η ανάγκη για παρακολούθη-

ση της οικολογικής κατάστασης των υδάτων, με τη χρήση βιολογικών παραμέτρων (υδρόβια χλωρίδα, βενθικά μακροασπόνδυλα και ψάρια), ως υποχρέωση η οποία απορρέει από την υπό έκδοση οδηγία για τα ύδατα.

DSQN (Ολλανδικό Δίκτυο Ποιότητας Εδάφους): Παρακολουθούνται ποικίλοι βιολογικοί ενδείκτες της ποιότητας του εδάφους σε 37 αγροοικοσυστήματα της Ολλανδίας. Επιστημάνθηκε η μικρή προσοχή της οποίας τυγχάνουν τα ασπόνδυλα, αν και αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος της βιοποικιλότητας και τονίσθηκε η αναγκαιότητα για εκπόνηση βασικής έρευνας στις σχέσεις βιοποικιλότητας-εδαφικών λειτουργιών.

NoLIMITS (Δίκτυο Μακροχρόνιας Ολοκληρωμένης Παρακολούθησης των Εδαφικών Συστημάτων): Διετές έργο, σκοπός του οποίου είναι η διερεύνηση της σχέσης "κόστους-ωφέλειας" από τη δημιουργία ευρωπαϊκού δικτύου μακροπρόθεσμης και ολοκληρωμένης παρακολούθησης χερσαίων περιοχών. Για τη δημιουργία ενός τέτοιου δικτύου θα πρέπει να προσδιορισθούν, μεταξύ άλλων, οι απαιτήσεις των χρηστών σε δεδομένα και πληροφορία, ο μηχανισμός συγκέντρωσης και ανταλλαγής πληροφοριών, οι παράμετροι που μπορούν να καθορίσουν τη σχέση αίτιου-αιτιατού στις περιβαλλοντικές αλλαγές, οι δράσεις άμεσης προτεραιότητας για τη βελτίωση των δυνατοτήτων ολοκληρωμένης παρακολούθησης περιοχών, κυρίως στην Ανατολική Ευρώπη, και οι περιοχές προτεραιότητας για έρευνα και ανάπτυξη. Το έργο ολοκληρώθηκε τον Φεβρουάριο του 2000.

The BEAR project (Ενδείκτες για την Παρακολούθηση και Αξιολόγηση της Βιοποικιλότητας των Δασών της Ευρώπης): Σκοπός του έργου είναι η διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου συστήματος ενδεικτών για τη βιοποικιλότητα των δασών, το οποίο να έχει εφαρμογή σε όλες τις βιογεωγραφικές ενότητες της Ευρώπης. Σε αυτό το έργο συνεργάζονται ειδικοί από 26 ερευνητικά ιδρύματα 18 ευρωπαϊκών χωρών, περιλαμβανομένης και της Ελλάδας.

Έλενα Χατζηχαράλμους

Αειφορική Διαχείριση Υδροτοπικών Πόρων

Στις 7 και 8 Μαρτίου 2000 πραγματοποιήθηκε στο ΕΚΒΥ, συνάντηση εργασίας με τίτλο «Επέκταση και προοπτικές της εφαρμογής των μεθόδων MedWet για την αειφορική διαχείριση υδροτοπικών πόρων-Περιφερειακός προγραμματισμός».

Στη συνάντηση συμμετείχαν στελέχη των υπηρεσιών της Περιφέρειας, από όλη την ηπειρωτική και τη νησιωτική Ελλάδα, που έχουν σχέση με τη διαχείριση περιβάλλοντος (όπως οι Διευθύνσεις Περιβάλλοντος και Χωροταξίας και οι Μονάδες Οργάνωσης της Διαχείρισης του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης), καθώς και στελέχη κεντρικών υπηρεσιών των Υπουργείων Γεωργίας, ΠΕΧΩ-ΔΕ και Ανάπτυξης, της Γραμματείας ΕΠΠΕΡ (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον) και της κεντρικής Μονάδας Οργάνωσης Διαχείρισης (ΜΟΔ).

Η διημερίδα ήταν δράση του προγράμματος MedWet και διαρθρώθηκε σε δύο μέρη. Την πρώτη ημέρα έγινε η παρουσίαση της πρωτοβουλίας MedWet και της συμμετοχής της χώρας μας σε αυτήν, ενώ από πλευράς της Γραμματείας ΕΠΠΕΡ τονίστηκε η δυνατότητα αξιολογής συμβολής των Περιφερειών στον συνολικό εθνικό σχεδιασμό δράσεων για την αειφορική διαχείριση των υδροτόπων. Ακολούθησαν οι τεχνικές εισηγήσεις-παραστάσεις των μεθόδων και προσεγγίσεων του MedWet, καθώς και παρουσιάσεις τρόπων παρέμβασης με σκοπό την προώθηση της προστασίας.

Η Βάση Δεδομένων Απογραφής Υδροτόπων του MedWet έχει αποδειχθεί πολύ χρήσιμη για την παρακολούθηση της κατάστασης των υδροτόπων και τη λήψη αποφάσεων. Χρήσιμη είναι επίσης η πληροφορία που έχει συλλε-

χθεί μέσα από τη χρήση Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών και η οποία αποτυπώνει τα όρια των υδροτόπων σε θεματικούς χάρτες.

Στη συνάντηση παρουσιάστηκαν επίσης οι προσεγγίσεις διαχείρισης εδαφοϋδατικών πόρων και τονίστηκε η σημασία τους για την εξυγίανση των φυσικών πόρων και τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων στις αντίστοιχες περιοχές.

Άλλες επιστημονικές μέθοδοι που παρουσιάστηκαν αφορούσαν στον σχεδιασμό προγραμμάτων παρακολούθησης ειδών χλωρίδας και πανίδας, τύπων οικοτόπων, αλλά και ολόκληρων περιοχών. Ιδιαίτερως ενδιαφέρουσες είναι οι τεχνικές δημιουργίας τεχνητών υδροτόπων και αποκατάστασης υδροτόπων που έχουν αποξηραθεί. Κατά τη συνάντηση προβλήθηκε τρισδιάστατη απεικόνιση της λεκάνης απορροής της Λίμνης Κάρλας, πριν από την αποξήρανσή της.

Η αξιοποίηση όλων αυτών των επιστημονικών εργαλείων μπορεί να επιτευχθεί μέσα από την ανάπτυξη Συστημάτων Υποστήριξης-Λήψης Αποφάσεων, τα οφέλη των οποίων συζητήθηκαν εκτενώς.

Τη δεύτερη ημέρα, οι συμμετέχοντες εργάστηκαν σε 3 ομάδες και από τη διαδικασία αυτή προέκυψαν συμπεράσματα, όπως η μεγάλη χρησιμότητα των ανωτέρω επιστημονικών-τεχνικών εργαλείων διαχείρισης και οι σημαντι-

Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ

κές δυνατότητες εφαρμογής στον περιφερειακό σχεδιασμό και στην παρακολούθηση περιβαλλοντικών θεμάτων σε περιφερειακό, αλλά και τοπικό επίπεδο. Επισημάνθηκε η αναγκαιότητα της συμβολής των Περιφερειακών Διευθύνσεων Περιβάλλοντος και Χωροταξίας (ΔΙ.ΠΕ.ΧΩ.) στον σχεδιασμό καθώς επίσης και η ανάγκη συμπληρωματικότητας των έργων των Περιφερειών με αυτά του κεντρικού επιχειρησιακού προγράμματος για το περιβάλλον που θα λειτουργήσει υπό το Γ' ΚΠΣ.

Το επίπεδο οργάνωσης των Περιφερειακών υπηρεσιών, τόσο ως προς τον εξοπλισμό μηχανοργάνωσης, τη χρήση Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών και Διαδικτύου, όσο και τη στελέχωση με εξειδικευμένο προσωπικό, ποικίλλει. Ωστόσο, εκφράστηκε η προσδοκία ότι σύντομα θα είναι δυνατή μια ελάχιστη υποδομή, η οποία θα επιτρέψει τη λειτουργία δικτύου επικοινωνίας μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων στον Περιφερειακό σχεδιασμό, της κεντρικής διοίκησης και του ΕΚΒΥ. Η αναγκαιότητα δημιουργίας και συστηματικής λειτουργίας ενός τέτοιου δικτύου ροής πληροφορίας και επικοινωνίας έγινε θερμά αποδεκτή από το σύνολο των παρευρισκομένων.

Μαρία Αναγνωστοπούλου

Το έργο LIFE "Συντονισμένες δράσεις για τη διαχείριση της παράκτιας ζώνης του Στρυμονικού κόλπου", το οποίο βρίσκεται σε εξέλιξη από τις αρχές του 1997, ολοκληρώθηκε στο τέλος Απριλίου του τρέχοντος έτους. Το έργο αυτό εντάσσεται σε ευρύτερο πρόγραμμα για τη διαχείριση των παράκτιων ζωνών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αφορά στην ευρύτερη περιοχή του Στρυμονικού κόλπου και του κόλπου της Ιερισσού και σκοποί του είναι να συμβάλει στη χάραξη πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις παράκτιες ζώνες και να αναδείξει τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν για την προστασία των παράκτιων ζωνών, από τον συντονισμό των δράσεων των εμπλεκόμενων υπηρσιών και οργανισμών, μέσω του παραδείγματος του Στρυμονικού κόλπου.

Απόψεις της παράκτιας ζώνης του Στρυμονικού κόλπου, Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ / Σ. Μηλιώνης

Η διαχείριση της παράκτιας ζώνης του Στρυμονικού κόλπου

Εντός της μελετηθείσας ζώνης υπάρχουν και τρεις περιοχές του Δικτύου "Φύση 2000", οι εκβολές του Στρυμόνα, τα Στενά Ρεντινάς και το παράκτιο τμήμα του Στρατωνικού όρους.

Καίριες δράσεις του έργου ήταν, η περιγραφή των περιβαλλοντικών γνωρισμάτων και αξιών της περιοχής καθώς και η ίδρυση και λειτουργία Κέντρου Πληροφόρησης για την παράκτια ζώνη του Στρυμονικού κόλπου και του κόλπου της Ιερισσού.

Τα αποτελέσματα που προέκυψαν παρουσιάστηκαν στις 15 και 16 Μαρτίου 2000, σε διημερίδα που διοργάνωσε το ΕΚΒΥ και το Ινστιτούτο Αλιευτικής Έρευνας (ΙΝΑΛΕ) στη Θεσσαλονίκη, σε συνεργασία με τους Φίλους του Ιδρύματος Μελίνα Μερκούρη και τη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης.

Συνοπτικά, τα κύρια αποτελέσματα του έργου είναι τα ακόλουθα:

- Η παράκτια ζώνη του Στρυμονικού

κόλπου και του κόλπου της Ιερισσού περιλαμβάνει 26 τύπους οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, από τους οποίους οι τρεις είναι προτεραιότητας (οι γκριζοί αμμόλοφοι και οι λιμνοθάλασσες, που απαντούν στις εκβολές του ποταμού Στρυμόνα, καθώς και τα λιβάδια ποσειδωνίας, που συναντώνται κυρίως στη θαλάσσια περιοχή του κόλπου της Ιερισσού).

- Η παράκτια ζώνη φιλοξενεί 808 είδη, υποείδη, ποικιλίες και ομάδες φυτών. Από αυτά, τα 45 είναι είδη ενδημικά της Βαλκανικής χερσονήσου ή είδη που η κύρια περιοχή εξάπλωσής τους είναι η Βαλκανική χερσόνησος. Τα 28 από αυτά τα είδη βρίσκονται υπό καθεστώς προστασίας.

- Το θαλάσσιο τμήμα φιλοξενεί 55 είδη μακροφύτων και 3 είδη θαλάσσιων φανερογάμων, μεταξύ των οποίων και η ποσειδωνία (*Posidonia oceanica*).

Κρίνος της θάλασσας, Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ / Έγχρωμον

- Υπάρχουν 164 είδη πουλιών, από τα οποία 46 αναφέρονται στο Παράρτημα I της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ, 32 περιλαμβάνονται στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Σπονδυλόζων της Ελλάδας και 111 αναφέρονται στο Παράρτημα II της Σύμβασης της Βέρνης. Υπάρχουν και ορισμένα παγκοσμίως απειλούμενα είδη, όπως η νανόχηνα, η λαγγόνα, ο αργυροπελεκάνος και ο ροδοπελεκάνος.

- Φιλοξενούνται 21 είδη θηλαστικών, 8 είδη αμφιβίων, 18 είδη ερπετών και 119 είδη ψαριών (65 είδη ζουν στη θάλασσα, 43 είναι ευρύαλα και 12 ζουν στα εσωτερικά νερά). Από αυτά, 10 είδη θηλαστικών, 7 αμφιβίων, 17 ερπετών και 7 ψαριών, βρίσκονται κάτω από καθεστώς προστασίας. Αξίζει να αναφερθεί ότι η ποικιλότητα σε είδη ψαριών της παράκτιας ζώνης των δυο κόλπων είναι από τις υψηλότερες που έχουν παρατηρηθεί στη Μεσόγειο.

- Ο Στρυμονικός κόλπος και ο κόλπος της Ιερισσού στηρίζουν αξιόλογη αλιευτική παραγωγή με είδη οικονομικής σημασίας (γαύρος, σαρδέλα κ.ά.). Στον Στρυμονικό κόλπο λειτουργούν και μονάδες υδατοκαλλιεργειών.

- Η βενθική μακροπανίδα αποτελείται κυρίως από καρκινοειδή, πολύχαιτους και μαλάκια και περιλαμβάνει 321 είδη. Αυτά συγκροτούν πέντε πανιδικές συνευρέσεις, από τις οποίες μία είναι μοναδική στη Μεσόγειο. Επτά από τα 321 είδη, ανάμεσα στα οποία είναι και το μαύρο κοράλλι, εντάσσονται σε καθεστώς προστασίας.

Στα περισσότερα μέρη της Ευρώπης οι σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον των παράκτιων ζωνών απειλούν να διαταράξουν την ήδη ευαίσθητη οικολογική ισορροπία των συστημάτων αυτών. Η αειφορική διαχείριση απαιτεί συντονισμένες δράσεις σε όλα τα επίπεδα. Ο τοπικός πληθυσμός, η περιφερειακή και η κεντρική διοίκηση, καθώς και οι κοινωνικο-οικονομικές ομάδες έχουν ο καθένας τον ρόλο του. Το έργο για την περιοχή του Στρυμονικού κόλπου, κινήθηκε και στην κατεύθυνση της σύνταξης διαχειριστικών προτάσεων.

Ελένη Μιχαλάτου

ΓΑΛΑΖΙΟΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ

Νέα προσέγγιση για τη διατήρηση των ειδών

Από τη δεκαετία του 1970 οι Κόκκινοι Κατάλογοι (Red lists) και τα Κόκκινα Βιβλία (Red Books) έχουν γίνει αξιόλογα εργαλεία πληροφόρησης όχι μόνο για τους ερευνητές, αλλά και για τους υπεύθυνους για τη λήψη αποφάσεων και το ευρύ κοινό. Οι κατάλογοι αυτοί περιλαμβάνουν τα είδη που απειλούνται με εξαφάνιση, τόσο σε συγκεκριμένες περιοχές, όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Είναι γεγονός ότι οι εκθέσεις που αναφέρουν τις επιτυχημένες δράσεις προστασίας, δεν έχουν την ίδια προβολή με αυτές που μιλούν για τις απειλές που αντιμετωπίζει το περιβάλλον.

Και όμως, η ευρεία πληροφόρηση για τις επιτυχημένες προσπάθειες έχει αποδειχθεί ότι μπορεί να υψώσει το ηθικό όσων μάχονται για τη διατήρηση της φύσης. Στο πνεύμα αυτό εντάσσεται η ιδέα της δημιουργίας Γαλάζιων Καταλόγων (Blue Lists). Οι Γαλάζιοι Κατάλογοι περιλαμβάνουν απειλούμενα είδη που αναφέρονται και στον Κόκκινο Κατάλογο, τα οποία όμως παρουσιάζουν πληθυσμιακή ανάκαμψη. Συγκεκριμένα, τα είδη που περιλαμβάνονται στους Γαλάζιους Καταλόγους χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες:

- Πρώτη κατηγορία: Περιλαμβάνει είδη των οποίων το πληθυσμιακό μέγεθος παρουσιάζει μεγάλη αύξηση, σε σημείο να προτείνεται η αφαίρεσή τους από τον Κόκκινο Κατάλογο.
- Δεύτερη κατηγορία: Είδη με διαρκή πληθυσμιακή αύξηση, όχι όμως τόση που να δικαιολογεί την αφαίρεσή τους από τον Κόκκινο Κατάλογο.
- Τρίτη κατηγορία: Περιλαμβάνονται τα είδη που παραμένουν απειλούμενα, αλλά οι πληθυσμοί τους παρουσιάζουν σταθεροποίηση σε βιώσιμα επίπεδα.

Η δημιουργία Γαλάζιων Καταλόγων προτάθηκε στα πλαίσια ενός πιλοτικού ερευνητικού έργου που άρχισε το 1994 και ολοκληρώθηκε το 1998 στη Βόρεια Ελβετία. Κατεβλήθη προσπάθεια να εκτιμηθούν οι πληθυσμοί των αυτοφυών φυτών της περιοχής που περιλαμβάνονται στον Κόκκινο Κατάλογο, ούτως ώστε να διαπιστωθεί εάν έχουν σταθεροποιηθεί ή ακόμα αν έχουν παρουσιάσει αύξηση, ως αποτέλεσμα των μέτρων προστασίας που είχαν εφαρμοσθεί. Τα αποτελέσματα των ερευνών έδειξαν ότι 237 από τα 722 απειλούμενα είδη της περιοχής μελέτης παρουσίαζαν σταθεροποίηση ή ανάκαμψη των πληθυσμών τους και θα μπορούσαν να περιληφθούν σε μια από τις κατηγορίες του Γαλάζιου Καταλόγου.

Η κυριότερη χρησιμότητα των Γαλάζιων Καταλόγων είναι το ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εργαλείο για την ακριβή και ποσοτική αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων προστασίας. Οι Γαλάζιοι Κατάλογοι μπορούν να αποτελέσουν επίσης εργαλείο ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης (του ευρέως κοινού, των ειδικών επιστημόνων και των υπευθύνων διαχείρισης) αλλά και «απόδειξης» του έργου που επιτελείται για την προστασία του περιβάλλοντος.

Απόδοση στα ελληνικά:
Δρ. Εύα Παπαστεργιάδου, από το άρθρο των
A. Gigon & F. Knorr BLUE LISTS. PLANT TALK 20:
34-37 p. January 2000.

Από το 5ο στο 6ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον

Φωτ. Αρχείο ΕΚΒΥ / Α. Χαντζαριδίου

Το 5ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον εκπονήθηκε το 1992, ως η κύρια ανταπόκριση της Κοινότητας στις αρχές που περιγράφονται στην Ατζέντα 21 της Διάσκεψης Κορυφής του Ρίο το 1992, σχετικά με την αειφόρο ανάπτυξη. Κεντρικός σκοπός του προγράμματος ήταν η αναγνώριση του γεγονότος ότι η νομοθεσία για το περιβάλλον δεν αρκεί για τη διατήρησή του.

Οι εξελίξεις στους τομείς που ασκούν πιέσεις στο περιβάλλον, όπως οι μεταφορές, η ενέργεια ή η γεωργία, συχνά υπερσχύουν των ωφελειών που προκύπτουν από τις νέες νομοθετικές ρυθμίσεις. Εκτός από την ενίσχυση της περιβαλλοντικής πολιτικής, το 5ο Πρόγραμμα Δράσης καθιέρωσε την «αρχή της ενσωμάτωσης», κατά την οποία οι περιβαλλοντικοί σκοποί λαμβάνονται υπόψη στις οικονομικές δραστηριότητες. Αυτό συνεπάγεται την ανάληψη δεσμεύσεων από τα κράτη-μέλη και τις περιφερειακές και τοπικές αρχές, καθώς και από κοινωνικές ομάδες ενδιαφερόμενων πολιτών. Προβλέφθηκε λοιπόν, ένα ευρύ φάσμα μέσων, τα οποία να παρέχουν ενημέρωση, κίνητρα και υποστήριξη με προοπτική τον επηρεασμό των αποφάσεων που έχουν επίδραση στο περιβάλλον.

Με βάση το 5ο Πρόγραμμα Δράσης, προσδιορίζονταν ορισμένα θέματα προτεραιότητας σε σχέση με το περιβάλλον έως το 2000, και τονίζονταν οι ακόλουθοι πέντε βασικοί τομείς με μεγάλες επιπτώσεις στο περιβάλλον, στους οποίους θα έπρεπε να αποδοθεί ιδιαίτερη προσοχή: μεταποιητική βιομηχανία, ενέργεια, μεταφορές, γεωργία και τουρισμός.

Καθώς η χρονική περίοδος που καλύπτεται από το 5ο Πρόγραμμα Δράσης φθάνει στο τέλος της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανταποκρινόμενη σε σχετικό αίτημα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατέθεσε στη Διάσκεψη Κορυφής του Ελσίνκι, τον Δεκέμβριο του 1999, μια έκθεση αξιολόγησης των επιτευγμάτων του προγράμματος με σκοπό να δρομολογήσει δημόσια συζήτηση σχετικά με τις προτεραιότητες ενός 6ου Προγράμματος που πρόκειται να υποβληθεί εντός του 2000.

Σύμφωνα με την αξιολόγηση της Διάσκεψης Κορυφής του Ελσίνκι, η Ε.Ε. σημείωσε πρόοδο στην καθιέρωση νέων και βελτιωμένων μέσων για την προστασία του περιβάλλοντος και την εγγύηση της ασφάλειας και της ποιότητας ζωής των ευρωπαίων πολιτών. Τα κοινοτικά μέτρα πολιτικής είχαν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της διασυνοριακής ατμοσφαιρικής ρύπανσης, τη βελτίωση της ποιότητας των υδάτων και τη σταδιακή κατάργηση των ουσιών που καταστρέφουν το στρώμα του όζοντος, ενώ θα οδηγήσουν και σε άλλες βελτιώσεις τα επόμενα έτη.

Ταυτόχρονα όμως, η εφαρμογή του κοινοτικού περιβαλλοντικού δικαίου στα κράτη-μέλη δεν είναι όσο θα έπρεπε ικανοποιητική και η Επιτροπή θα πρέπει να εξακολουθεί να ασκεί τις αρμοδιότητές της στο σημείο αυτό. Παρά τις κάποιες βελτιώσεις, η κατάσταση του περιβάλλοντος εξακολουθεί στο σύνολό της να προκαλεί ανησυχίες, ενώ οι πιέσεις προς αυτό προβλέπεται ότι θα ενταθούν ακόμη περισσότερο σε ορισμένα πεδία. Προβλέπεται ότι τα νέα περιβαλλοντικά

πρότυπα δεν θα είναι σε θέση να συμβαδίσουν με την αυξανόμενη ζήτηση για μεταφορές, καταναλωτικά αγαθά ή τουριστικές εξυπηρετήσεις. Οι προοπτικές είναι ιδιαίτερα δυσώυνες, εάν δεν αντιστραφούν οι τάσεις στους πιο ενεργειοβόρους κλάδους.

Μολονότι το 5ο Πρόγραμμα Δράσης συνετέλεσε στο να συνειδητοποιηθεί η ανάγκη να δραστηριοποιηθούν οι ομάδες ενδιαφερομένων, οι πολίτες και οι υπεύθυνοι άλλων τομέων στην επιδίωξη περιβαλλοντικών σκοπών, σημειώθηκε μικρότερη πρόοδος στην αλλαγή των οικονομικών και κοινωνικών τάσεων που βλάπτουν το περιβάλλον. Επίσης γίνεται ολοένα προφανέστερο ότι οι ζημίες στο περιβάλλον έχουν κόστος για το κοινωνικό σύνολο και, αντιστρόφως, ότι η δράση υπέρ του περιβάλλοντος μπορεί να αποφέρει οφέλη με τη μορφή ορθής οικονομικής ανάπτυξης, απασχόλησης και ανταγωνιστικότητας.

Το μέλλον της περιβαλλοντικής πολιτικής πρέπει επομένως να τοποθετηθεί μέσα στο ευρύτερο αυτό πλαίσιο, όπου οι περιβαλλοντικοί, οι κοινωνικοί και οι οικονομικοί σκοποί επιδιώκονται με συντονισμένο τρόπο και είναι συμβατοί μεταξύ τους. Το 5ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον προετοίμασε το έδαφος για μια πολιτική προσέγγιση βασισμένη στην αντίληψη αυτή. Οι γενικές αρχές του παραμένουν έγκυρες, αλλά η αξιολόγηση δείχνει ότι πρέπει να εφαρμοστούν πληρέστερα.

Το 6ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον θα πρέπει να είναι ένας από τους πυλώνες μιας συνολικής κοινοτικής στρατηγικής για την αειφόρο ανάπτυξη που θα καλύπτει περιβαλλοντικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς σκοπούς με τρόπο που να αλληλοενισχύονται. Επιβάλλεται επίσης, να τοποθετηθεί στο ευρύτερο πλαίσιο μιας διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης, λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικά ζητήματα που απασχολούν τις υποψήφιες για ένταξη χώρες.

Μαρία Παπαγεωργίου

Πρόσληψη θηροφυλάκων για την αντιμετώπιση της λαθροθηρίας και άλλων περιβαλλοντικών προβλημάτων

Σε μία εκδήλωση που διοργάνωσε η ΣΤ΄ Κυνηγετική Ομοσπονδία Μακεδονίας & Θράκης, στις 11 Φεβρουαρίου 2000 στη Θεσσαλονίκη, πραγματοποιήθηκε η ορκωμοσία 48 φυλάκων θήρας. Οι θηροφύλακες θα ασκούν τα καθήκοντά τους σε 16 νομούς της Μακεδονίας και Θράκης, που αποτελούν την περιοχή αρμοδιότητας της ΣΤ΄ Κυνηγετικής Ομοσπονδίας Μακεδονίας & Θράκης.

Οι θηροφύλακες αυτοί θα συνεργάζονται με τις Δασικές Αρχές για την πρόληψη και καταστολή των παράνομων δραστηριοτήτων που σχετίζονται με το φυσικό περιβάλλον. Έχουν τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τους δασοφύλακες του Δημοσίου (άρθρο 267 του Ν.Δ. 86/69) και μπορούν να πραγματοποιούν ουσιαστικό έλεγχο σε κάθε ύποπτο. Θα εκτελούν ένοπλες περιπολίες στα δάση και στους υγροτόπους και θα έχουν τη δυνατότητα να εμποδίζουν εμπρηστές και καταπατητές, ενώ θα αποτρέπουν τη λαθροϋλοτομία και τη λαθροθηρία. Επίσης, θα φροντίζουν για τη διατροφή, σε δύσκολες καιρικές συνθήκες, των πουλιών και των θηλαστικών καθώς θα υλοποιούν έργα βελτίωσης βιοτόπων με σκοπό την αύξηση των πληθυσμών όλων των ειδών της άγριας πανίδας.

Συνολικά σε όλη τη χώρα θα προσληφθούν 153 άτομα και θα εξοπλισθούν με 70 περίπου νέα οχήματα για περιπολίες. Πρέπει να σημειωθεί ότι η οικονομική ευχέρεια των Κυνηγετικών Ομοσπονδιών που τις επέτρεψε να αναλάβουν αυτή την πολυδάπανη πρωτοβουλία προήλθε από τη μικρή αύξηση της κυνηγετικής άδειας στις 4.000 δρχ.

Κυριάκος Σκορδάς

Πέμπτη Συνάντηση των Μελών της Σύμβασης για τη Βιολογική Ποικιλότητα

15-26 Μαΐου 2000,

Ναϊρόμπι, Κένυα

Πληροφορίες:

<http://www.biodiv.org>,

e-mail: secretariat@biodiv.org

Διεθνές Σεμινάριο για τη Διαχείριση των Υγροτόπων

31 Αυγούστου-11 Οκτωβρίου,

Lelystad, Ολλανδία

Διοργάνωση: Συμβουλευτικό και Εκπαιδευτικό Κέντρο

Υγροτόπων (WATC)

Πληροφορίες: WATC,

τηλ.: +31 320 298346,

e-mail: [watc@riza.rws.](mailto:watc@riza.rws.minvenw.nl)

[minvenw.nl](mailto:watc@riza.rws.minvenw.nl)

5ο Διεθνές Συνέδριο για τη Ρύπανση του Περιβάλλοντος

28-31 Αυγούστου 2000,

Θεσσαλονίκη

Διοργάνωση: Τμήμα Χημικών

Μηχανικών ΑΠΘ, Τομέας

Ανόργανης Χημείας

Πληροφορίες:

καθ. Α. Αναγνωστόπουλος

τηλ.: 031 996181

Φυτοφάρμακα και Συναφείς Οργανικές Ενώσεις στο Περιβάλλον

5- 8 Οκτωβρίου 2000,

Ιωάννινα

Διοργάνωση: Τμήμα Χημείας,

Τμήμα Οργάνωσης Αγροτικών

Επιχειρήσεων και Εκμετα-

λεύσεων, ΠΣΕ Εφαρμοσμένης

Αγρο-οικολογίας

Πληροφορίες: Γραμματεία

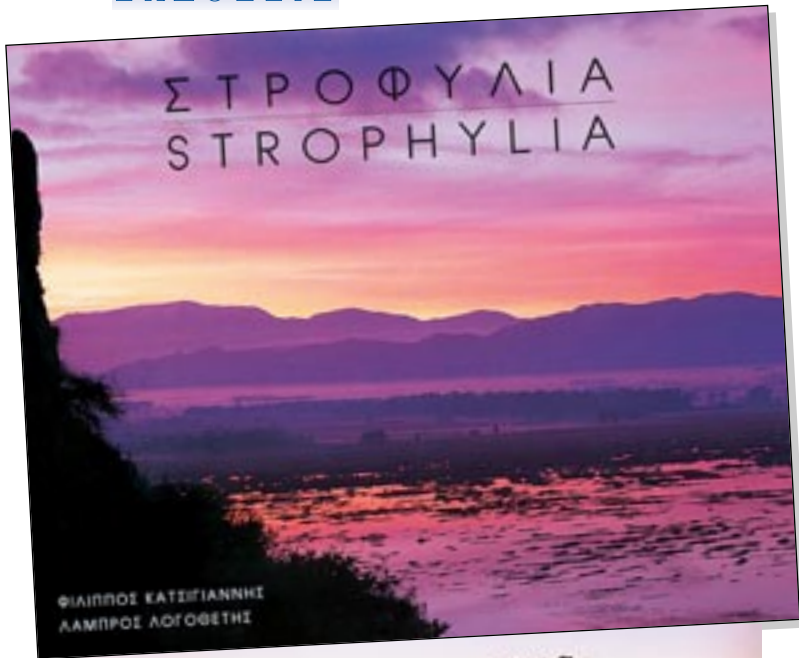
Συνεδρίου, τηλ.: 0651 97177,

e-mail agroeco@cc.uoi.gr, και

στην ιστοσελίδα του διαδικτύου:

<http://www.liaison.admin.uoi.gr>

Με τον τίτλο «ΣΤΡΟΦΥΛΙΑ» πραγματοποιεί το πρώτο του εκδοτικό ταξίδι ο φωτογράφος φύσης, Λάμπρος Λογοθέτης, έχοντας συνοδοιπόρο τον Φίλιππο Κατσιγιάννη, εκπαιδευτικό και επίσης φωτογράφο άγριας ζωής. Περισσότερες από 80 φωτογραφίες (έτσι όπως τις είδαν οι φωτογράφοι μέσα από τον φακό τους χωρίς καμία ψηφιακή επεξεργασία) και λιτά κείμενα (στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, ξεναγούν τον αναγνώστη στο δάσος με τις κουκουναριές, την χαλέπιο πεύκη και τις ήμερες βελανιδιές, στις λασπώδεις εκτάσεις και τα ρηχά νερά των λιμνοθαλασσών, στα υγρά λιβάδια και τους πλούσιους καλαμώνες, στις εκτεταμένες αμμώδεις παραλίες και τις αμμοθίνες καθώς και στους βραχώδεις ασβεστολιθικούς σχηματισμούς. Του αποκαλύπτουν τον κόσμο της σακουλοπαπαδίτσας, του κοκκινολαίμη, του χειμωνογλάρονου, του καλαμοκανά, της νερόκοτας, της τσιχλοποταμίδας, του πορφυροτσικιά, της χαλκόκοτας, του χαραδριού αλλά και του ασβού, της μυγαλής, του φρύωνα, του τρίτωνα, καθώς και πολλών άλλων ζώων και φυτών.

Το φωτογραφικό αυτό λεύκωμα αποτελεί, όπως αναφέρουν στην εισαγωγή οι δημιουργοί του, «ένα μικρό αφιέρωμα στη ζωή, αυτή που ξετυλίγεται αθόρυβα, μακριά από τη μοναξιά, την ανασφάλεια και τις επιδιώξεις των ανθρώπινων κοινωνιών, επιδιώξεις για την κατάκτηση ενός παράδεισου που πιστεύουμε ότι χάθηκε, κάπου στο πέρασμα του χρόνου. Μόνο που αυτός ο παράδεισος υπάρχει ακόμα, φτάνει να τον αναζητήσουμε στα ζωηρά χρώματα της άνοιξης, στη μελαγχολία του φθινοπώρου, στη βροχή και τον άνεμο...».

Το λεύκωμα εκτυπώθηκε με την υποστήριξη του Ελληνικού Κέντρου Βιοτόπων-Υγροτόπων και της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας. Πωλείται από τα βιβλιοπωλεία και από τις εκδόσεις ΕΓΧΡΩΜΟΝ (Αγ. Ιωάννη Πράτσικα 109, Πάτρα, τηλ. 061-317839).

Α Μ Φ Ι Β Ι Ο Ν

Τεύχος 31

Διμηνιαία έκδοση του ΕΚΒΥ ISSN 1106 - 3866

Ταχυδρομική διεύθυνση:

Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας

Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων - Υγροτόπων

14ο χλμ Θεσσαλονίκης - Μηχανιώνας, 570 01 Θέρμη,
τηλ. (031) 473.320, 473.432, 475.604 - Φαξ: (031) 471.795

E-mail: mariak@ekby.gr

Υπεύθυνη Έκδοσης: Μαρία Κατσακίωρη

Συντακτική Επιτροπή: Μαρία Κατσακίωρη, Σπύρος Ντάφης
Σ' αυτό το τεύχος συνεργάστηκε ο Κώστας Κορφιάτης

Φωτογραφία εξωφύλλου: Φωτ. αρχείο ΕΚΒΥ / Σ. Μηλιώνης

Φωτοστοιχειοθεσία - Επιμέλεια έκδοσης: ANIMA GRAPHICS
Υιοί Α. Υφαντή Ο.Ε., Φραγκίνη 9, 546 24 Θεσσαλονίκη

Κείμενα και φωτογραφίες που αποστέλλονται για δημοσίευση στο περιοδικό δεν επιστρέφονται. Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή ή η μετάδοση με οποιοδήποτε οπτικοακουστικό μέσο του περιεχομένου του ΑΜΦΙΒΙΟΝ μόνο εφόσον γίνεται αναφορά στην πηγή.

